

Til Socialministeren, der i sin Forelæggelsestale fremstillede det saaledes, som om dette var en Fredens Plante, en Plante, der spirer af det evigt symbolske Olieblad, han her vilde berige de danske Arbejdsforhold med; en Plante, han vilde omplante i dansk Jord, til ham vil jeg sige, at det er et Kunstprodukt, han har faaet fat i, det er en Papirblomst, der vel i sin Tid straaled i de røde Farver, der passede saa godt til Krig og Revolution, og som maaske ogsaa den Gang bedrog i Øjeblikket, men det Tidspunkt ligger nu en 6—7 Aar tilbage; i dette Øjeblik, hvor den danske Socialminister vil berige vort Samfund med denne Plante, er den vissen, gold og falmet.

Se, saa tragisk kan Forholdene forme sig her i Verden, at det just er faldet i Socialministerens Lod at komme saa definitivt for sent med den Aktion, der jo er den højtærede Regerings Hovedaktion paa det sociale Omraade, er Hovedhjørnen i det store sociale Reformprogram, vi har hørt bebudet saa ofte. Jeg kan ikke se andet end, at der var en bitter Sandhed, om end en ufrivillig, i de Ord, det ærede Medlem Hr. Dahlgaard fremkom med under Finanslovens Behandling, da han netop omtalte de her foreliggende Tanker, nemlig at den nuværende Regering var kommet en 4—5 Aar for sent til Magten. Jeg ved godt, at det ærede Medlem hermed mente: bedre sent end aldrig; men naar jeg ser paa dette Lovforslag, i øvrigt paa en Række andre med, kan jeg kun sige, at Regeringen i Sandhed er kommet for sent, for sent til at leve højt paa alle de Strømninger og Slagord, som i sin Tid var i Vælten, for sent til at høste de blomstrende, pragtfulde Talemaader og Tanker, der i sin Tid spirede op.

Nu er dette visnet alt sammen. Hin Periode, Uroens, Tvivlens, den eksalterede Idealismes skælvende Periode er definitivt forbi, Virkelighedens bitre Alvor, Arbejdets graa Nøgtørhed hersker atter over Europa, nye Muldrag er pløjet op i Samfundet og i Menneskenes Sind af Tidens Plov, og de kræver for at bearbejdes Plovskar af en anden Lødhed, af en anden Hærdning end de, der repræsenteredes af Krigssammenbrudets Floskler og Talemaader, af alt det, vi præsenteres for i det Forslag, der her er til Behandling.

Nu er det ikke min Hensigt at bebrejde hverken den højtærede Socialminister i Særdeleshed eller Regeringen i Almindelighed, at den er kommet for sent, efter min beskedne Mening er Regeringen saamænd kommet tidsnok. Men det, jeg gerne vil

bebrejde den højtærede Socialminister i denne Forbindelse, og det, som for mig er Forklaringen paa den ellers saa ganske gaadefulde Fremkomst af dette Lovforslag, det er den fuldkomne Miskendelse fra Ministerens Side baade af de danske Arbejdsforhold og af Verdensforholdene i det hele. Thi jeg vil gerne spørge: Hvilke Forudsætninger er det, Ministeren bygger sit Forslag paa?

Jeg skal begynde med de almindelige, kort sagt med Forholdene ude omkring i den store Verden, disse Forhold, som jo Ministeren i sin Tale paaberaabte sig Gang paa Gang. Jeg tror, alle ærede Medlemmer i dette høje Ting vil have bemærket, at naar den højtærede Socialminister i sine oratoriske Præstationer kommer til sit Yndlingsbegreb, det liberalistisk-kapitalistiske Samfund, saa gaar det ham — *sans comparaison* — som Tyren, der ser rødt. Det maa være nok at henvise til, at dette Udtryk gaar igen uafsladelig i Ministerens Forelæggelsestale: dette Begreb, dette hans Yndlingsbegreb, gør ham baade døv og blind for snart sagt alt andet; og jeg tror, man tør paastaa, at i den store historiske Viden, den højtærede Minister uden Tvivl sidder inde med, overskygger den liberalistisk-kapitalistiske Samfundsordnings Rædselsgerninger alt andet, ja, jeg tror endogsaa, den overskygger selve den historiske Sandhed. Paa denne Maade alene forklares i hvert Fald efter min Mening det fuldkomne falske Grundlag, som Ministeren er gaaet ud fra, et Grundlag, som jeg skal beskæftige mig noget med, fordi det er saa vigtigt til Bedømmelsen af det foreliggende Lovforslag, men ogsaa, fordi det er vigtigt til Bedømmelsen af hele den specielle Samfundsopfattelse i Traad hermed.

Ministeren fører selv Tankerne i sit Forslag tilbage til Krigens Afslutning; han skildrer fuldkommen rigtigt, hvorledes Tanken om Bedriftsraad kom frem, men det rigtige holder unægtelig op, naar han samtidig proklamerer, at Verdenskrigen og den derpaa følgende Krise — jeg tillader mig her at benytte Ministerens egne Udtryk — for alle tænkende betød det liberalistiske, kapitalistiske, militaristiske Samfunds Fallit. Her har altsaa den højtærede Minister for en Gangs Skyld mobiliseret hele tre „istisk“ er. Jeg skal i denne Forbindelse skænke Ministeren det sidste, det militaristiske, det varetager jo den højtærede Forsvarsminister paa saa fortrinlig Maade; uden at jeg dog heller vil paastaa, at han efter min og andres Mening er i nøje Overensstemmelse med Tidens Virkelighed.